سوجده وجۆرەکانی لەشەرعدا

نووسەر:
مامۆستا ئوسامە تەوحیدی شارەزووری

١٤٤٧ھ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ناوی نامیلکە

سوجده وجۆرەکان ی لە شەرعدا

نوسەر:

ماموستا ئوسامە تەوحیدی شارەزووری

الدولة الإسلامية

خلافة على منهاج النبوة

١٤٤٧ هـ

ئیمام ی مسلم گێڕاویەتیەوە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی : عليك بكثرة السجود فإنك لا تسجد لله سجدة إلا رفعك الله بها درجة وحط عنك بها خطيئة

واتا : زۆر سوجدە بەرە چونکە هیچ سوجدەیە نابەیت ئیلا الله تعالی بەهۆیەوە پلەیەک بەرزت ئەکاتەوە وگوناهێکیشت لەسەر لائەبات.

جۆرەکانی سوجدە چین ؟

١- **سوجدەی نوێژ** : کەیەکێکە لەڕوکنەکان ی نوێژ و بەبێ سوجدە نوێژ دروست نیە قال تعالى : {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ} [سورة الحج: 77]

واتا : ئەی ئەوانەی بڕواتان هێناوە کڕونوش بەرن وسوجدە بەرن و پەروەردگارتان بپەرستن

پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی : (اقرب ما يكون العبد من ربه وهو ساجد، فأكثروا الدعاء) [رواه مسلم]

واتا : نزیکترین کات کەوا بەندە لە الله ـوە نزیک بێت ئەوکاتەیە کە لە سوجدەدایە بۆیە زۆر دووعابکەن لە سوجدەدا .

٢- **سوجدەی سەهو** : ئەم سوجدەیە بۆ کەموکوڕی وزیادەکان ی ناونوێژ ئەنجام ئەدرێت هاوەڵان ئەفەرموون : (أن النبي ﷺ صلى بهم الظهر، فقام من الركعتين ولم يجلس، فلما أتمّ صلاته سجد سجدتين، ثم سلّم) [رواه البخاري ومسلم]

واتـــا : پێغەمبەر ﷺ نوێژی نیوەڕۆی پێ کردین لە ڕکات ی دووەم بۆ التحيات دانەنیشت و هەستایەوە کاتێ نوێژەکەی لەتەواوبون ـدا بوو پێش سەلام ـدانەوە دوو سوجدەی سەهوی برد وسەلامـی دایەوە .

– سوجدەی سەهوو پێش سەلام ـدانەوە وپاش سەلام ـدانەوە ئەبرێت

لەم سێ کاتەدا پاش سەلام دانەوە دوو سوجدەی سەهو ئەبەیت ؟

١- ئەگەر لە نوێژەکەت "زیادەیـەکت" ئەنجام یا.

٢- ئەگەر "پێش تەواوکردن ی نوێژ سەلام بەیتەوە" بۆ نموونە لێت تێک ئەچێت وائەزانی چوار ڕکاتت کردوە بەڵام لە سێهەم ڕکات سەلام ئەیەیتەوە دەستبەجێ بیرت یەتەوە کەسێ ڕکاتت کردووە نەوەک چوار لەم کاتەدا هەڵ ئەستیتەوە ڕکاتێکی تر ئەنجام ئەیەی و پاش سەلام دانەوەت "دوو سوجدەی سەهو ئەبەیت".

٣- کاتێـک "گومانت بۆ دروست بوو دووڵ بویت" ئایا چەند ڕکاتت کردوە و دودڵیـەکەت بە لایـەکدا یەک لائەبێتەوە.

پێغەمبەر ﷺ فەرموویـەتی : (إذا شكَّ أحدُكم في صلاته فليتحرَّ الصواب وليتم عليه ثم لِيُسلم ثم يسجد سجدتين) [البخاری]

واتـــا : گەر یـەکێ لە ئێوە لە نوێژەکەیـدا گومانی بۆ دروست بوو ئەوا باهەوڵبدات دڵنیاترینەکەی هەڵبژێرێت و پاش ئەوەی نوێژی تەواو کرد وسەلام ی دایەوە دوو سوجدەی سەهو بەرێت.

بۆ نموونە / لە ناو نوێژ لەڕکات ی چوارەم ـدایت گومانت لا دروستەبێت ئایا لە سێهەم ی یان لە چوارەم لەم حاڵەتەدا گەر (دڵنیابویتەوە لەژمارە ڕاستەقینەکە) هەنێ زانا ئەفەرموون یان بەگومانی زاڵ وزۆرینەی دڵت بۆت دەرکەوت لەڕکات ی چوارەم ـدایت ئەوا "پاش سەلام ـدانەوە دوو سوجدەی سەهو ئەبەیت"

- بەڵام هەنێ زانا ئەفەرموون "کار بەگومان ی زاڵ ناکرێت ئەگەر یەقینت نەبوو لەژمارە ڕاستەقینەکە" ئەوا ژمارە کەمەکەی نوێژ حساب ئەکەیت وپێش سەلامدانەوە دووسوجدە ئەبەیت

- بەڵام هەنێ تر فەرموویانە "گومان ی زاڵ جێگەی یەقین ئەگرێتەوە" گەر بەگومانی زاڵ بڕیاری ژمارەیەکت ـدا ئەوا پاش سەلامدانەوە سوجدەی سەهو ئەبەیت پاش سوجدەکە دیسان سەلام ئەیەیتەوە .

ئەی چی کاتێک پێش سەلام سوجدە ببرێت باشە ؟

١- ئەگەر لە نوێژەکەتدا "کەموکوڕیەک لە واجبات ی نوێژەکەتدا ڕوویدا بەهەڵە" وەک ئەوفەرموودەیەی کەوا پێغەمبەر ﷺ لەڕکات ی دووەم دانەنیشت هەستایەوە بۆڕکات ی سێهەم

٢- ئەگـەر "دوودڵ بویت لە ژمارەی ڕکاتەکان و بەلایـەکدا دڵت نەیتوان ی ژمارە ڕاستەقینەکە بدۆزیتەوە" ئەوکاتە

– وەک پێغەمبەر ﷺ فەرموویـەتی : (إذا شك أحدكم في صلاته فلم يدر كم صلى ثلاثاً أم أربعاً فليطرح الشك، وليبن على ما استيقن، ثم يسجد سجدتين قبل أن يسلم) [رواه مسلم]

واتـــا : گەر یـەکێ لەئێوە لەنوێژەکەی کەوتە گومانەوە نەیزانی سێ ڕکات ی کردووە یان چوار ئەوا باگومانەکە لابەرێت لەسەر ئەوەی دڵنیاییە نوێژەکەی تەواو بکات (لێرەدا تۆ گومانت لەوەیە ئایا ئەم ڕکاتە سێهەمە یان چوارەمە کەواتا گومانی چوارەم لائەیەیت ئەورکاتەت بەسێهەم حساب ئەکەیت) پاشان دوو سوجدە بەرێت پێش سەلام دانەوە.

– (لێرەدا سوجدە لەپێش سەلام ئەبرێت چونکە ژمارەکەت بۆیـەکلا نەبویەوە بەپێچەوانەی حاڵەتی پێشوتر کەوا ژمارەیەکت بۆ دەرکەوت "ئەم فەرموودەیە بوو کەوا زانایان کردوویانە بە بەڵگە گومان لە نوێژدا چی زاڵ بێت یان دوودڵی بێت فرێ ئەدرێت تەنها کـار بەیەقین ئەکرێت" بۆیە گومانەکە فرێ ئەیەیت و ژمارە کەمەکە حساب ئەکەیت و پێش سەلامدانەوە سوجدەی سەهو ئەبەیت.

٣- **سوجدە قورئان خوێندن** : بریتیە لەو سوجدەیەی کەوا لەکات ی خوێندن یان گوێ لێ بون لەئایەتەکان ی سوجدە ئەبرێت ابن عمر رضي الله عنه ئەفەرموێت : (كان النبي ﷺ يقرأ علينا السورة فيها السجدة، فيسجد ونسجد معه) [رواه البخاري]

پێغەمبەر ﷺ سورەتێکی بۆخوێندینەوە سوجدەی تێدابوو سوجدەی برد ئێمەش لەگەڵیدا سوجدەمان برد.

– ئەم سوجدەیەش لەسەر وتەی ڕاجح ی زانایان بێ دەستنوێژ جائیزە کاتێ گوێت لەقورئان بێت لەئایەت ی سوجدە یان بیخوێنیتەوە

٤- **سوجدەی سوپاسگوزاری** : بریتیە لەو سوجدەیەی لەکات ی هاتنی نیعمەتێک یان لاچونی سەختی وناڕەحەتیەک ئەنجام ئەدرێت أبي بكرة رضي الله عنه گێڕاویەتیەوە : (أن النبي ﷺ كان إذا أتاه أمرٌ يسرُّه أو يُبشَّر به، خرَّ ساجدًا شكرًا لله) [رواه أبو داود وابن ماجه]

واتا : پێغەمبەر ﷺ کات ی شتێکی دڵخۆشکەری بۆهاتبایە یان موژدەیەکی خۆش ئەوا سوجدەی سوپاسگوزاری ئەبرد بۆالله تعالی

– بەبێ دەستنوێژیش ئەوسوجدەیە ئەبرێت